

[Rimstad.]

for importerede råvarer har været stabile. De har ikke alene været stabile, men de har for adskillige betydningsfulde grupper vedkommende været nedadgående. Således er jernpriserne i 1965 faldet betydeligt; f. eks. er grovpladeprisen gået ned fra 740 kr. pr. t til 650 kr. pr. t i løbet af 1 år — altså et fald på omkring 12 pct.

Nej, det er lønningerne og pristalsmekanikken, det er galt med. Vi er kommet ind i et kapløb mellem lønninger og priser, et kapløb, som kun forstærkes af den automatiske pristalsregulering. Dette kapløbs resultater har længe været synlige i prisdannelsen og i pengeforringelsen, men har endnu ikke sat sig nævneværdige spor i beskæftigelsen. Hvis man spørger hvorfor, må svaret blive en henvisning til det af mig nævnte forhold, at det gennem de stadige, men i omfang og styrke stadig aftagende rationaliseringer af produktionsapparatene hidtil er lykkedes at afbalancere lønstigningerne, således at eksporten til de mulige priser i hvert fald har kunnet gennemføres.

Jeg vil da gerne i den forbindelse, så stærkt som det er mig muligt, understrege, at der inden for de allerfleste af de danske industrier ikke længer er rationaliseringsreserver af betydning til stede. Dels findes der en teknisk grænse for sådanne reserver, dels viser det sig, at de sidste af reserverne, kapitalmæssigt set, er meget kostbare at udnytte. De stigende vanskeligheder her er altså selvforstærkende. Hvis man derfor vil bevare konkurrenceevnen og beskæftigelsen, må kapløbet mellem priser og lønninger standses. Det er en politisk opgave at foretage en sådan opbremsning, og det er et spørgsmål af betydelig større rækkevidde end selv det boligproblem, hvis løsning man nu så småt er begyndt at tage fat på.

Mit parti er ikke af den anskuelse, at man skal afskaffe pristalsreguleringen; men man skal arbejde med et langt mere beskyttet pristol, sådan at forstå, at det lønregulerende pristol ikke alene skal hvile på resultatet af en række indsamlede danske forbrugerpriser, men også skal sættes i direkte relation til vore produktionsstigninger, vort bytteforhold og vore øvrige eksportresultater. Det må være en opgave for sagkundskaben at fremkomme med for-

slag herom, og det må være en opgave for vore organisationsledere at forklare deres medlemmer nødvendigheden af at ændre signaler på denne front, hvis vi vil bevare beskæftigelsen.

I mit parti har vi en afgjort interesse for et midlertidigt løn- og prisstop under gennemførelsen af det ændrede pristalsberegningssystem, men vi har ingen tiltro til, at den siddende regering kan gennemføre den opgave, der her er tale om; dertil har de økonomiske og finansielle retningslinjer, den hidtil har fulgt, på én gang været for ortodokse og for lidt prægede af, at det i visse vanskelige situationer og over for visse vanskelige forhold er nødvendigt at tage samfundsmæssige hensyn på bekostning af de ellers til dagligt meget nøje fulgte hensyn til befolkningsgrupperne bag regeringspartiet.

Som konklusion vil vi derfor opfordre den højtærede statsminister til så hurtigt som muligt at udskrive valg. Han er alt for længe kørt frem i gammelkendte økonomiske spor, hvor enhver på bedste måde søger at hytte sine egne, hvor samfundspolitik er en sjælden ting, og hvor parti-politik er en triumf.

Jeg vil til sidst sige nogle få ord om endnu en inflationsfremkaldende faktor her i landet, nemlig statens lønpolitik. Jeg hørte i går, at den højtærede økonomiminister var inde på betragtninger over, at staten ikke burde føre an, hvor det gjaldt lønstigninger, men alligevel burde sikre sig godt kvalificeret mandskab til statens stillinger. Det er en balanceposition, som det vel er værd at tilstræbe, men den er i dag i de allerfleste tilfælde ikke det mål, der realiseres. I de private erhverv må vi gang på gang slå fast, at staten hæmningsløst byder os over med lønninger. Et eksempel her vil vise hvordan.

For nogen tid siden fik jeg som svar på en annonce en ansøgning fra en teknisk uddannet ung mand, der havde afsluttet sin eksamen i 1962 og derefter aftjente sin værnepligt i 18 måneder. Han havde altså på det tidspunkt, jeg talte med ham, 2½ års praksis, som han havde erhvervet gennem ansættelse i statens tjeneste. Han ville gerne have stillingen hos os, og vi ville gerne engagere ham, da det tilsyneladende drejede sig om en dygtig ung mand. Han var 26 år